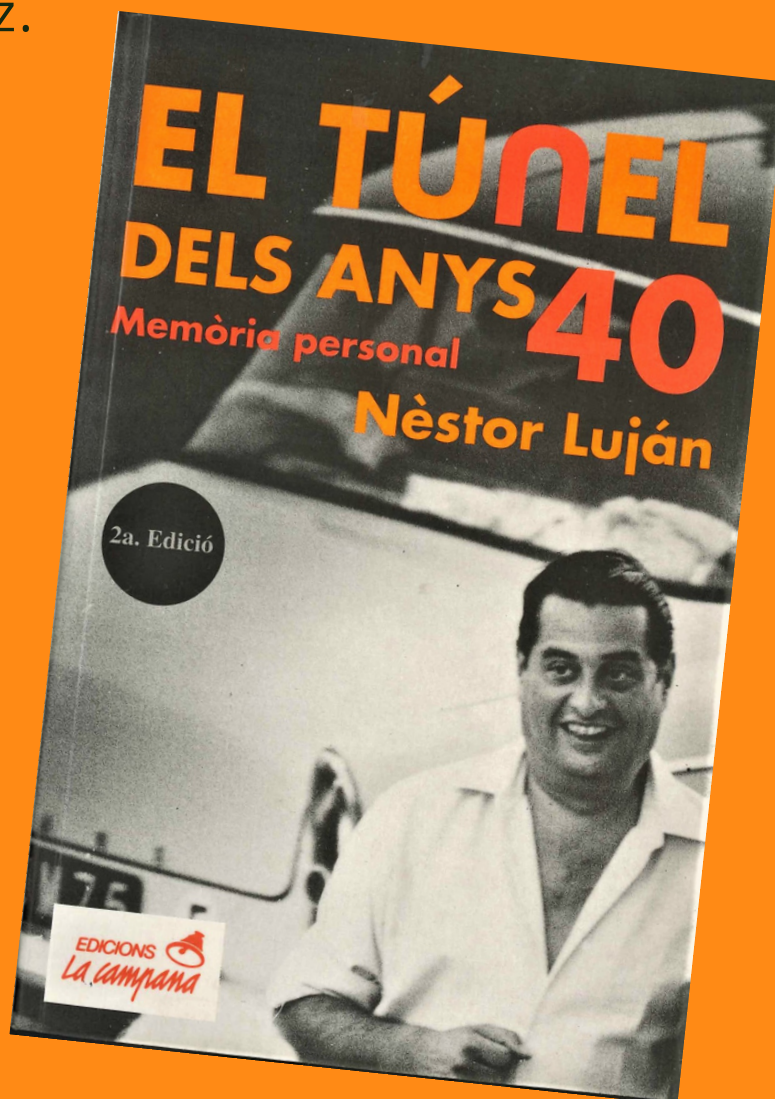

Nèstor Luján, exemple d'esperit crític

Mostra virtual d'obres i manuscrits del fons bibliogràfic de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer relacionades amb la figura del periodista i escriptor Nèstor Luján i Fernández.

BIBLIOTECA VÍCTOR BALAGUER

Av. Víctor Balaguer s/n
08800 Vilanova i la Geltrú

biblioteca@victorbalaguer.cat

www.victorbalaguer.cat
www.cataleg.victorbalaguer.cat

Tel. 93 815 42 02

Imatge portada: Edicions La Campana

PRÒLEG

Nèstor Luján, la curiositat universal

Agustí Pons

Autor de *Nèstor Luján. El periodisme liberal*

Nèstor Luján Fernández va néixer el dia 1 de març del 1922 a Mataró i va morir el 22 de desembre del 1995 a Barcelona. Ha estat un dels periodistes catalans i espanyols més importants del segle XX i, a la vegada, un dels més desconeguts. És desconegut quan es compleixen cent anys del seu naixement i, també en certa manera, ho va ser en vida si considerem que el personatge va acabar tapant la importància de la seva obra. Parlant de Nèstor Luján, el periodista Arcadi Espada va utilitzar en un dels seus articles l'adjectiu "desubicat". Crec que es tracta d'una bona definició per apropar-nos al personatge. Nèstor Luján ha quedat "desubicat" dins de la història del periodisme per dues raons:

la multiplicitat de temes sobre els quals va escriure -història, literatura, política, crítica municipal, toros, boxa, gastronomia, ornitologia... fins a un total de 25.000 articles- i l'assumpció d'un liberalisme no pas doctrinari, el qual no li va impedir practicar un periodisme compromès. Això feia que a Nèstor Luján no se'l pogués encasellar en cap de les dues grans famílies ideològiques de la postguerra civil: el catolicisme de signe més o menys catalanista i el marxisme més o menys evolucionat cap a formulacions no dogmàtiques. Sota l'aixopluc de Josep Vergés, va ser un dels primers en practicar el periodisme de denúncia contra la degradant situació en què es trobava la ciutat de Barcelona.

L'èxit de la vaga de tramvies del 1951 es deu, en bona part, als seus articles. Quan va arribar la llei de premsa del 1966, ell se la va creure o va fer veure que se la creia. Va defensar els estudiants que s'havien revoltat contra el rector García Valdecasas, va donar suport a la reivindicació dels drets de la llengua catalana i va denunciar les limitacions de la pretesa obertura de les estructures franquistes. El resultat va ser la seva condemna, per part del Tribunal d'Ordre Públic, i la seva destitució com a director de *Destino*. Recuperada la democràcia, va seguir "desubicat". En uns anys de (pre)domini intel·lectual de les esquerres, ell considerava el comunisme un "anacrónico carromato" i es mostrava partidari de les polítiques de Ronald Reagan i Margaret Thatcher. Davant de la progressiva "infantilit-

zació" de la societat, ell va seguir reivindicant la primacia de la responsabilitat individual i, en relació al paper d'Europa en el concert de les nacions, va advertir de la seva còmoda decadència.

Mai el va abandonar una barreja d'epicureisme i voluntat crítica. Amb aquestes credencials, era previsible que no mereixés les benediccions de determinats "sanedrins". Se l'ha encasellat com a gastrònom. Ho era. La gastronomia li va donar popularitat i el va ajudar a viure bé. Però aquest vessant de la seva activitat no hauria d'enfosquir la seva figura intel·lectual. "Mestre i amic" li deia en una carta manuscrita el gran periodista francès Jean François Revel. En efecte: mestre, que caldria llegir, i, per a uns quants, amic que recordem amb emoció i agraïment.

SUMARI

Pròleg.....	pàg. 3
Introducció.....	pàg. 7
Breu biografia de Nèstor Luján.....	pàg. 9
Documents del fons bibliogràfic.....	pàg. 13
La presència de Nèstor Luján als epistolaris que conserva la biblioteca..	pàg. 15
Selecció de cartes del fons bibliogràfic.....	pàg. 18
L'intel·lectual i el periodista: esperit crític, producció prolífica, persona polifacètica i voluntat de denúncia.....	pàg. 25
Documents del fons bibliogràfic.....	pàg. 27
Néstor Luján i la revista Destino.....	pàg. 29
Exemplars del fons bibliogràfic.....	pàg. 32
I també ... gastrònom.....	pàg. 33
Documents del fons bibliogràfic.....	pàg. 35

INTRODUCCIÓ

La figura de Néstor Luján, considerat al país un dels periodistes més importants del segle XX, protagonitza *La Vitrina* número 45 de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer. La seva obra està present en diversos àmbits: la història, la literatura, la política, la tauromàquia... i la gastronomia. Es considera, també, una de les primeres persones en practicar el periodisme de denúncia. En el seu cas sobre situacions que es donaven a la ciutat de Barcelona.

Al fons de la biblioteca s'hi poden consultar diverses obres de Luján, com ara: cròniques socials, relats personals, llibres d'història i de viatges i alguna novel·la. També hi ha cartes seves als epistolaris del mestre, llibreter i erudit local Joan Rius i Vila (1912-1986); de l'escriptor, historiador i professor universitari Joaquim Molas i Batllori (1930-2015);

i del poeta, escriptor, articulista i professor Josep Cruset Porqué (1912-1998). Cal afegir, que la biblioteca atesora un nombre considerable d'exemplars de la revista *Destino*, dirigida per Néstor Luján durant els períodes 1958-1969 i 1974-1975.

A més a més, gràcies a diverses donacions, la Biblioteca Museu conserva una valuosa col·lecció sobre gastronomia, la qual està formada per menús, llibres i publicacions periòdiques. De menús, n'hi ha uns 2.600 i són especialment rellevants, d'entre altres donacions, la de l'escriptor, cervantista i gastrònom Mariano Pardo de Figueroa (1828-1918), més conegut com a Dr. Thebussem; i la de l'historiador i escriptor gastronòmic Enrique Mapelli López (1921-2018). De llibres i publicacions periòdiques sobre aquesta

matèria, la biblioteca compta amb uns 2.300 títols, els quals provenen de la donació de l'advocat i bibliòfil Joan-Enric Roig Santacana (1916-2004).

Dins d'aquest conjunt de llibres i publicacions periòdiques hi ha una mostra de l'obra del periodista i escriptor Nèstor Luján, de qui enguany

es commemora el centenari del seu naixement.

A la biblioteca, doncs, hem cregut oportú, coincidint amb aquest centenari, dedicar-li una de les edicions de *La Vitrina* i, així, difondre la documentació que aquesta conserva, relacionada amb la seva figura.

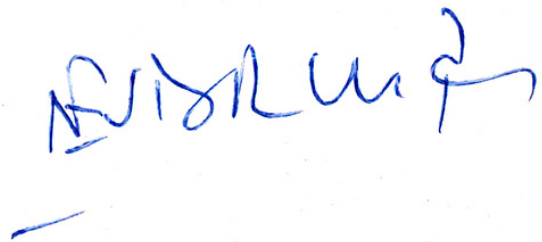

BREU BIOGRAFIA DE NÈSTOR LUJÁN

El periodista i escriptor Nèstor Luján i Fernández neix a Mataró l'1 de març de 1922 i mor a Barcelona el 22 de desembre de 1995.

L'any 1929, la seva família es trasllada a viure a Barcelona. Posteriorment, l'impacte de la Guerra civil i les seves conseqüències converteixen Luján en una de les veus més combatives contra el franquisme de la postguerra.

Essent encara un estudiant de Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona, estudis que no va acabar, comença a escriure a la revista *Alerta* (1942-1943), vinculada al Sindicat d'Estudiants Universitaris i on es ridiculitzen els autors consagrats pel nou règim, com ara: José María Pemán, Eduardo Marquina i Jacinto Benavente. A més a més, s'hi exalten escriptors prohibits per la censura, per exemple: Federico García Lorca, Stefan Zweig i Max Reinhardt.

Signatura de Nèstor Luján.

L'any 1943 entra a formar part del setmanari *Destino*. Hi té una secció de crítica taurina, "Vuelta al ruedo", on firma amb el pseudònim Puntillero. El 1946 hi comença a escriure la seva columna "Al doblar la esquina". Els articles que hi publica, on denuncia el mal estat dels serveis públics de Barcelona, tenen un gran ressò i li comporten una amonestació per part de les autoritats franquistes. Aquests articles el converteixen en un dels periodistes més coneguts i polèmics de Catalunya.

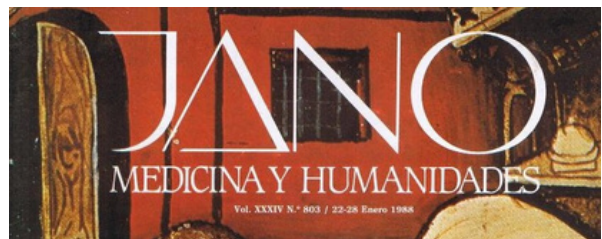
Gairebé una dècada després de la seva incorporació a *Destino*, Nèstor Luján obté el títol de periodista l'any 1952. Sis anys després, el 58, n'és nomenat director. Desenvolupa aquest càrrec, en una primera etapa, fins a l'any 1969. Durant aquest temps, aprofitant la Llei de premsa i impremta promulgada per Manuel Fraga Iribarne el 1966, dóna entrada a una sèrie d'articulistes moderadament crítics amb el règim. Fins i tot, Luján arriba a demanar en un dels seus articles la dimissió de Francisco García de Valdecasas Santamaría, rector de la Universitat de Barcelona. Durant la dècada dels anys 60 viatja per tot el món com a director de *Destino* i conrea el periodisme gastronòmic sota el pseudònim Pickwick. Aquest intent d'obertura comporta la suspensió de la revista durant dos mesos de l'any 1967, l'obertura

de diversos expedients i un procés davant del Tribunal d'Ordre Públic, al final del qual, l'any 1969, Luján és condemnat a dimitir del càrrec, a vuit mesos de presó i a una multa elevada.

A finals de l'any 1974, Nèstor Luján comença la segona etapa com a director de *Destino*, la qual dura només un any. Les desavinences amb la nova propietat de la publicació, acaben amb la dimissió de Luján. Poc temps després, és nomenat director de la revista de divulgació històrica *Historia y vida*, càrrec que ostenta entre els anys 1975 i 1992.

Nèstor Luján va col·laborar amb diverses publicacions periòdiques: el 1977 comença a escriure regularment a *La Vanguardia*, durant el període comprès entre els anys 1990 i 1993 escriu a *El Observador* i, del 1993 fins a la seva mort, escriu al diari *Avui*. També col·labora amb altres publicacions, com ara, entre d'altres la revista de medicina i humanitats *Jano* i *El Noticiero universal*.

Nèstor Luján està considerat una persona de tarannà liberal, curiosa i polifacètica en quant a interessos, els quals són, entre altres: la política, la tauromàquia, la boxa, els viatges i la gastronomia. Tots ells queden reflectits en uns 25.000 articles, una quinzena de novel·les i una vintena de llibres de temà-

Capçaleres de dues de les revistes on Nèstor Luján va publicar articles.

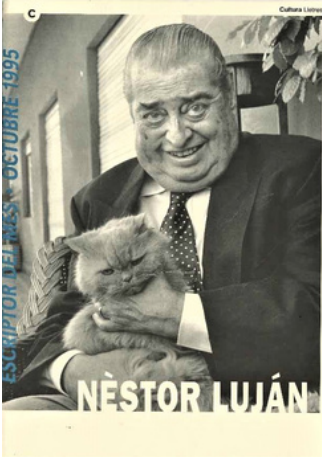
tica diversa. A finals de la dècada dels 80, comença a escriure en català i enceta una etapa com a novel·lista. Les seves novel·les s'emmarquen en la recreació d'ambients i personatges històrics.

Luján també va publicar diversos reculls d'articles, com ara *Temps que passa, gent que queda* (1989) i *El túnel dels anys 40* (1994); el *Diccionari Luján de gastronomia catalana* (1990), *Les tres glorioses* (1992, premi Pere Quart d'humor i sàtira) i els llibres "memorialístics" *El túnel dels anys quaranta, memòria personal* (1994) i *El pont dels anys 50, memòria personal* (1995).

Durant la seva vida, ha estat distingit amb el Premio Nacional de Gastronomía (1974) i la Creu de Sant Jordi (1985). Va ser membre de les acadèmies de gastronomia Espanyola i Internacional, de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona i de la de Ciències Veterinàries de Catalunya. A més a més, fou oficial de l'Orde de les Arts i les Lletres del govern francès.

Des de 1997 s'atorga anualment el Premi Nèstor Luján de Novel·la Històrica, concedit a l'octubre a Barcelona a una novel·la inèdita, en català i de gènere històric.

Documents del fons bibliogràfic

*L'Escriptor del mes ...
Nèstor Luján.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, Departament de Cultura, 1991-1997.
BMVB: Molas/Escriptor del mes

Les Veus: selecció d'entrevistes ... Néstor Luján. València: Edicions del País Valencià, DL 2003.
BMVB: Molas/19050-51

LA PRESÈNCIA DE NÈSTOR LUJÁN ALS EPISTOLARIS QUE CONSERVA LA BIBLIOTECA

La biblioteca conserva diversos epistolaris dins dels seus fons. Apart del de Víctor Balaguer, el més conegut, n'hi ha d'altres personalitats com ara: Enric C. Ricart, Eduard Toldrà, Manuel i Teodor Creus, Joan Oliva i Joan Magriñà.

N'hi ha tres on es conserven cartes enviades per Nèstor Luján. Són els de l'escriptor, historiador i professor universitari Joaquim Molas i Batllori; el del poeta, escriptor, articulista i professor Josep Cruset Porqué; i el del llibreter, editor, activista cultural i amant dels llibres Joan Rius Vila.

A l'epistolari de Joaquim Molas hi ha dues cartes enviades per Nèstor Luján l'any 1968. En ambdues, ho fa com a director de la revista *Destino*. A la primera, Luján explica a Molas que a *Destino* s'inclourà la secció "Tribuna Abierta", on es publicaran articles de grans personalitats en els camps literari, artís-

tic i científic. Han pensat en Joaquim Molas com a col·laborador. A la mateixa carta, hi apareix la llista de la resta de noms als qui també han fet la proposta i s'hi inclouen les característiques de la col·laboració. A la segona carta, Luján fa saber a Molas que ja ha rebut una carta seva anterior i li demana que li faci arribar els articles per a la nova secció de “Tribuna Abierta”.

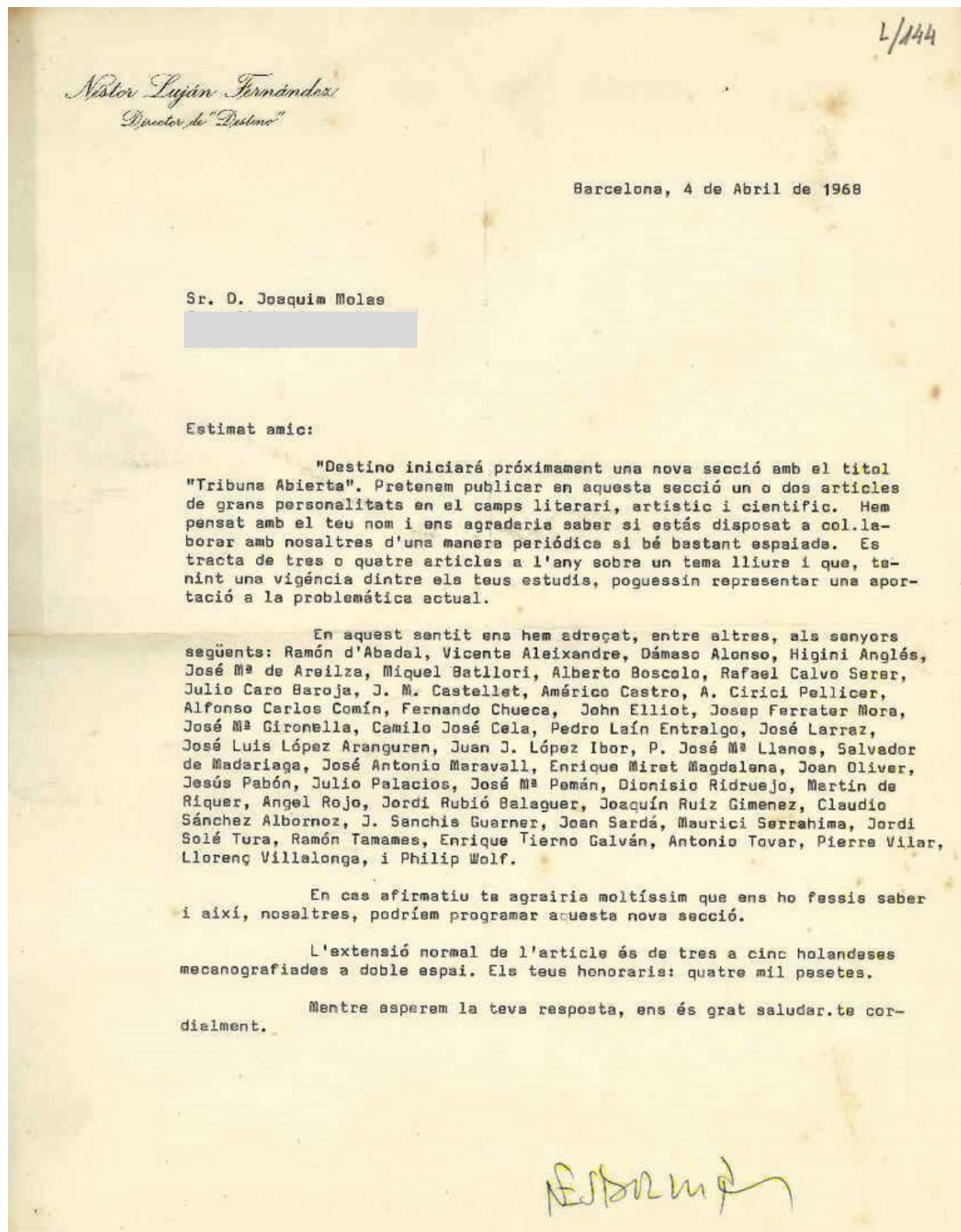
A l'epistolari de Josep Cruset, només hi ha una carta enviada per Nèstor Luján, la qual és de principis de la dècada dels anys 60. És autògrafa i Luján li fa saber que li sap greu no poder assistir a un homenatge que es farà a l'Hotel Orient.

A l'epistolari de Joan Rius Vila, hi ha cinc cartes adreçades a Nèstor Luján, entre finals de la dècada dels anys 50 i la dels 60. La temàtica és variada. En una de les cartes, Rius Vila manifesta a Luján el seu interès en participar en un possible homenatge a l'editor J.M. Casacuberta. En una altra, el llibreter vilanoví es solidaritza amb el director del setmanari *Destino*, després de què el règim franquista hagi segrestat un número de la revista, a propòsit de la Llei de Premsa de 1967. Rius Vila manifesta que s'estima més no publicar abans que ser censurat. En una tercera carta, Joan Rius Vila fa saber a Nèstor Luján que hi ha hagut debat a Vilanova sobre

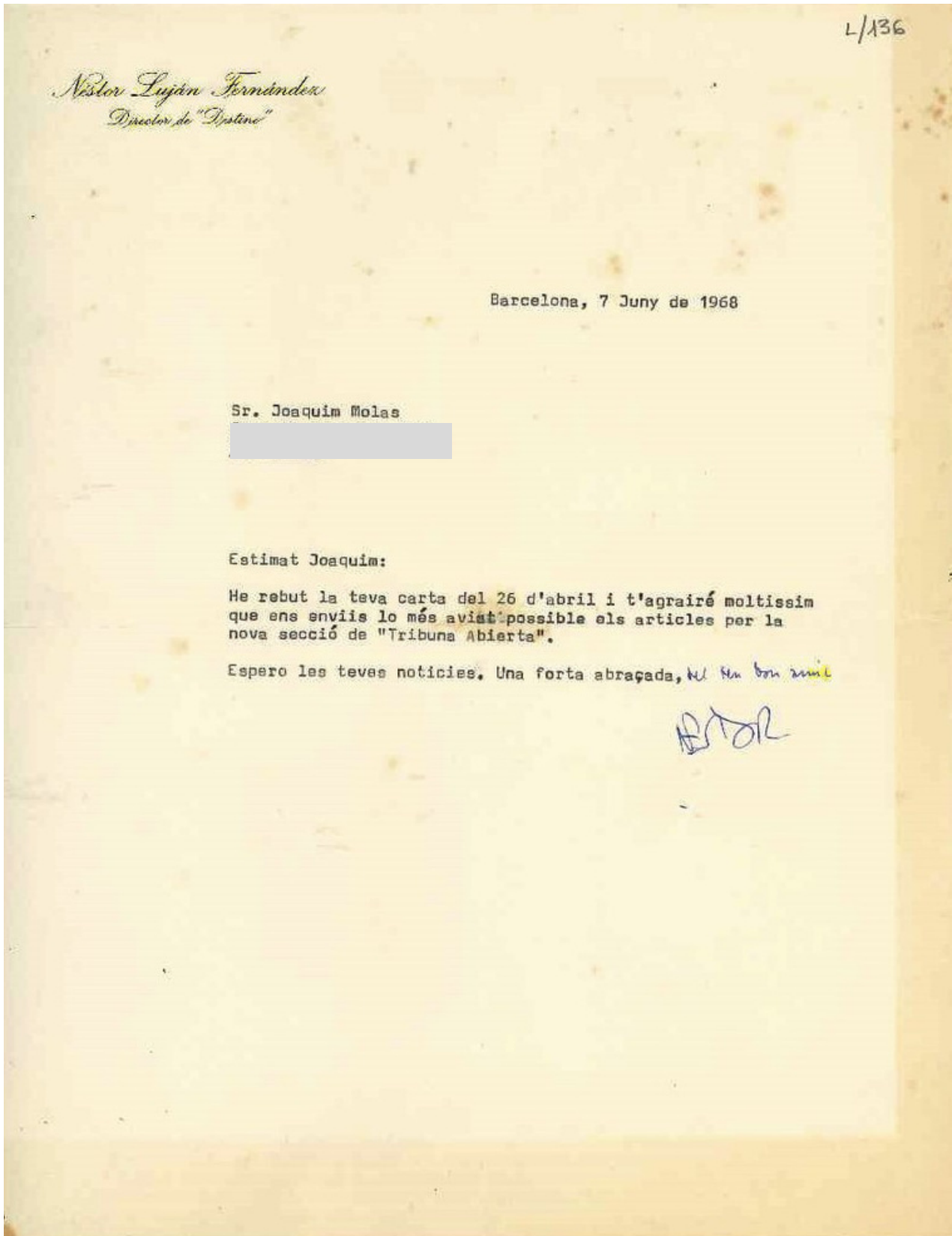

la idoneïtat de publicar una carta al director sobre Alexandre de Cabanyes, la que té la voluntat de beneficiar al pintor. Fruit d'aquest dubte generat a la tertúlia de la llibreria de Rius Vila, aquest posa a les mans de Luján la decisió final de publicar la carta o no. En una quarta carta, Rius Vila escriu novament a Luján, aquest cop sobre dos temes: una carta al director que demana es publiqui a la revista i sobre el 25è aniversari de la mort del pintor Joaquim Mir i del ressò que en pot fer *Destino*. A l'última carta que hi ha en aquest epistolari, la qual no està signada, es posa de manifest la solidaritat dels tertulians de la llibreria de Rius Vila cap a Luján, després de la suspensió de *Destino* i la multa de 250.000 pessetes.

Selecció de cartes del fons bibliogràfic

[Carta de l'epistolari de Joaquim Molas]. Barcelona, 04/04/1968. BMVB: L/00144

[Carta de l'epistolari de Joaquim Molas]. Barcelona, 07/06/1968. BMVB: L/00136

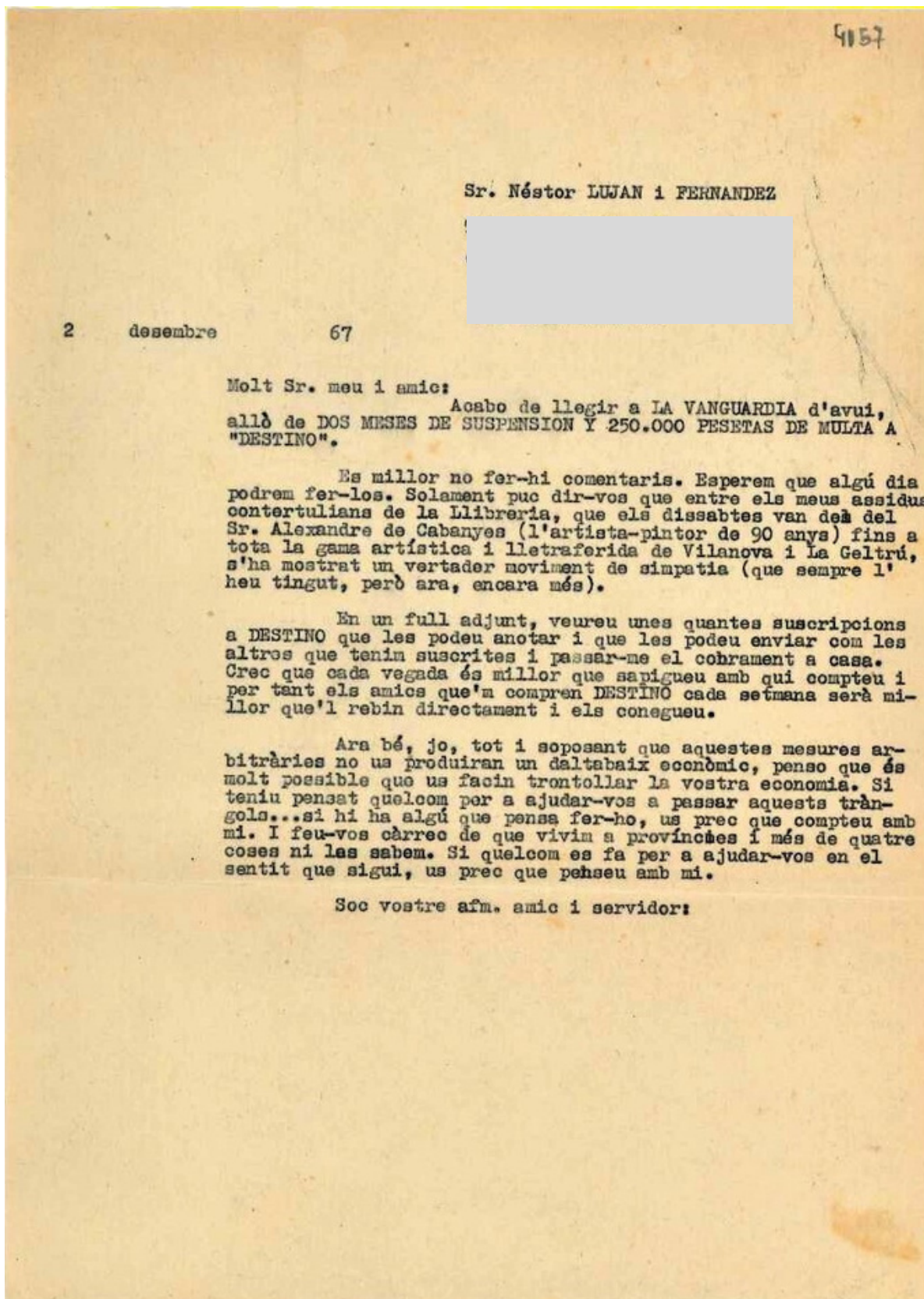
472
Viernes 17 Marzo 1961
c/

Querido Pepe:

Siento mucho que una meretrada
obligación familiar me impida acudir al homenaje
que reunirá mañana a tantos amigos en el Hotel
Oriente. Recibe, con un abrazo, mi más cálida
dilección

NESTOR LUJÁN

[Carta de l'epistolari de José Cruset]. [Lloc no identificat], 17/03/1961. BMVB: Cruset/472

[Carta de l'epistolari de Joan Rius Vila]. Vilanova i la Geltrú, 02/12/1957.
BMVB: CL Riu/27.4157

1359

Vilanova i La Geltrú, 19 d'abril del 1.958
Sr. Nèstor LUJAN.
B A R C E L O N A
=====

Molt Sr. meu:

Acabo de llegir al DESTINO a la secció "AL DOBLAR LA ESQUINA" per Nèstor, i sota el títol de "UN EDITOR EJEMPLAR", una suggerència vostra referent a un possible homenatge al gran editor Josep M^e. de CASACUBERTA.

Estic completament d'acord amb vos i no us parlo a continuació d'En Casacuberta com a editor, ni com a home modest, treballador infatigable i erudit meticulós i magnífic, perquè vos en poques paraules ho heu dit molt millor que no pas jo.

Us escric simplement perquè m'he alegrat de que us hàgiu fixat en aquest nostre editor tan barceloní i tan català, d'una trajectòria tan ben definida i mai dels mais tortuosa. I us escric per a felicitar-vos per la idea que teniu de fer-li un homenatge.

També us escric perquè em tingueu present, si la cosa es realitza, en comptar-me des d'ara com a un dels adherits. No sé si les circumstàncies, cas de dur-se a cap com caldria, em permeteran de fer-vos companyia, perquè Vilanova i La Geltrú, m'absorbeix totalment, però si des d'ara sabeu quelcom que us pugui fer sobre aquest aspecte, maneu i disposeu. I en la part econòmica que calgui desprendre's per a realitzar-lo, entre la part que calgui repartir per a sufragar les despeses, tant si puc prendre part, com no, compteu amb mi i digueu-me simplement el que cal aportar-hi.

I res més. Rebeu la meva més cordial enhorabona per la vostra felicitativa i sapiguen-me al vostre costat per a secundar-la en tot allò que estigui dins de les meves possibilitats.

Vostre resta afm. amic i
sèrvidor:

Firmat: JOAN RIUS i VILA

[Carta de l'epistolari de Joan Rius Vila]. Vilanova i la Geltrú, 19/04/1958.
BMVB: CL Riu/13.1359

EDITORIAL Y LIBRERIA

DE
JUAN RIUS VILA

(Libros Antiguos y Modernos — Encuadernación — Papelería)

Rambla José Antonio, 2 - Tel. 367 - Apartado Correos, 3

VILLANUEVA Y GELTRÚ, 20 de febrer, 1966.

Sr. Néstor LUJAN.
B A R C E L O N A.

Molt Sr. meu:

El recader us va portar unes lletres meves, per cert amb la data equivocada, on hi incloïa una CARTA AL DIRECTOR DE DESTINO que titulava:

"EL PINTOR ALEJANDRO DE CABANYES HA GANADO O NO UNA MEDALLA DE ORO?"

Quan ja tenia la cosa enviada, la vaig llegir al Sr. Alexandre de Cabanyes que ho va considerar molt bé. Val a dir que el bon Cabanyes, sempre considera bé les coses que jo faig i com que sempre viu una vida molt lliure de la realitat, no cal fer-ne pas massa cas.

En canvi, ahir dissabte, a la nostra tertúlia de la llibreria de casa, tornàren a llegir la CARTA de referència enviada a DESTINO per mi, i l'opinió unànime de la colla d'amics (el pintor Torrents, el pintor Pau Roig, el pintor Massana, l'escriptor Oriol Puig, publicistes i altres elements) fou absolutament contrària a la seva publicació.

Consideren la cosa desenfocada i és més creuen que perjudicaria, més que no pas beneficiaria a l'amic Cabanyes.

Com que del que es tracta és de beneficiar a Cabanyes i no pas de perjudicar-lo, crec que tenia de retirar la CARTA de referència i per tant us prec de que no la publiqueu.

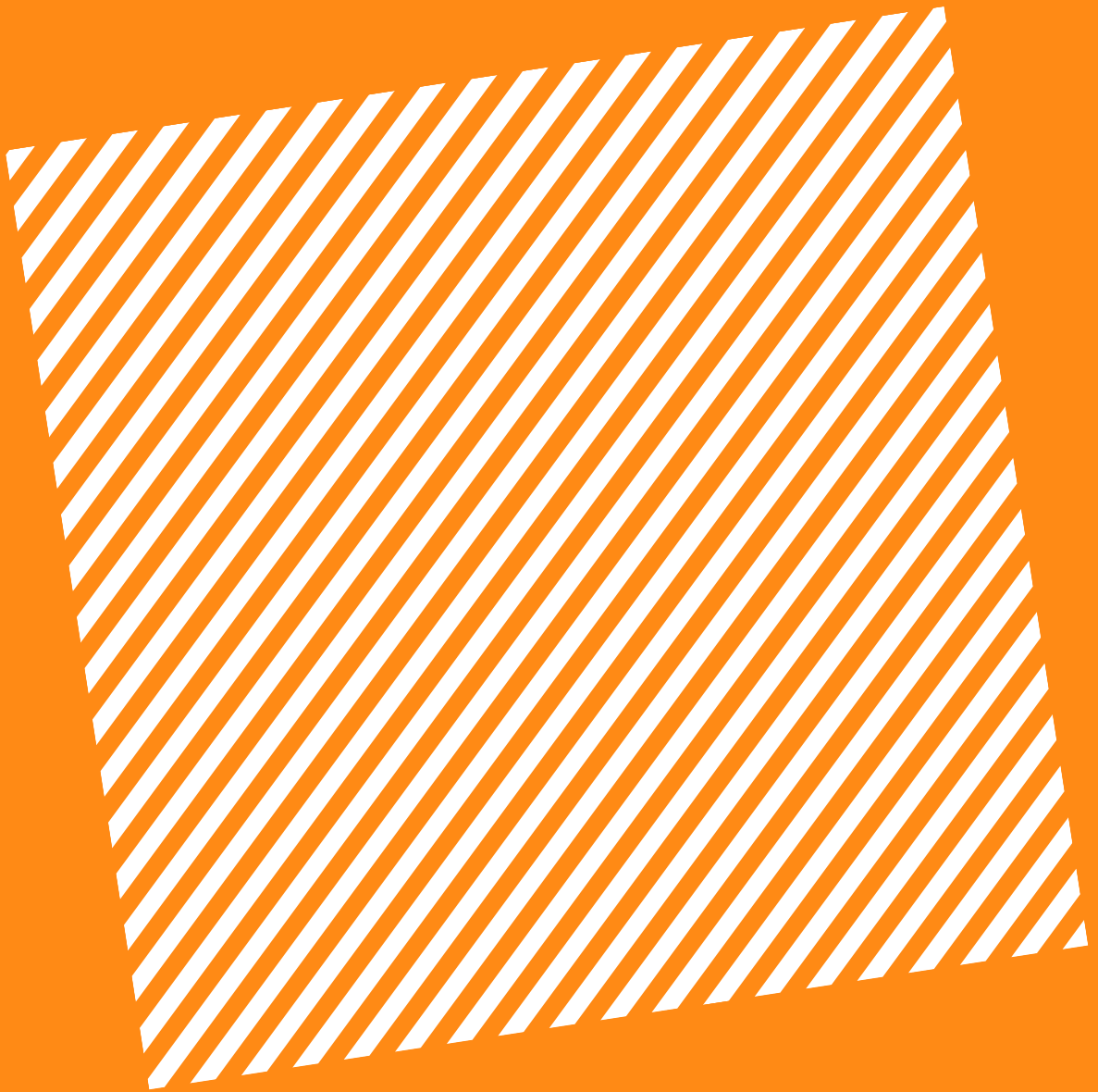
Ara bé; us deixo la cosa a la vostra mà. Si vos creieu que realment no és perjudicial per Cabanyes i que podem lograr amb ella alguna cosa efectiva que no sigui fer un safareig inútil...per la meua part no tinc cap inconvenient. Però, penseu-hi vos que d'aquestes coses en sabeu molt més que nosaltres i decidiu la inclusió o no de l'esmentada CARTA a la secció del vostre periòdic.

Per la meua part teniu tota l'autorització de fer-ne l'ús que cregueu convenient, sempre convençut de que l'ús que en feu serà en benefici del nostre gran artista n'ALEXANDRE DE CABANYES i MARQUES.

Vostre resta afm. amic i servidor:

[Carta de l'epistolari de Joan Rius Vila]. Vilanova i la Geltrú, 20/02/1966.

BMVB: CL Riu/32.5161

L'INTEL·LECTUAL I EL PERIODISTA: ESPERIT CRÍTIC, PRODUCCIÓ PROLÍFICA, PERSONA POLIFACÈTICA I VOLUNTAT DE DENÚNCIA

L'escriptor Agustí Pons, bon coneixedor de la figura de Nèstor Luján, posa en valor diversos aspectes de la seva faceta d'intel·lectual i periodista, els quals - com no pot ser d'una altra manera - estan lligats a les seves visió i concepció del món que l'envoltava; des dels fets més propers fins als d'abast més internacional. Aquests aspectes, es poden extrapolar a etiquetes com ara: esperit crític, producció prolífica, persona polifacètica i voluntat de denúncia.

De tots aquests aspectes, Pons en fa ressò en diferents escrits, com ara el pròleg per a aquesta edició de *La Vitrina*, i quan té l'oportunitat de reivindicar la figura de Nèstor Luján, injustament oblidada.

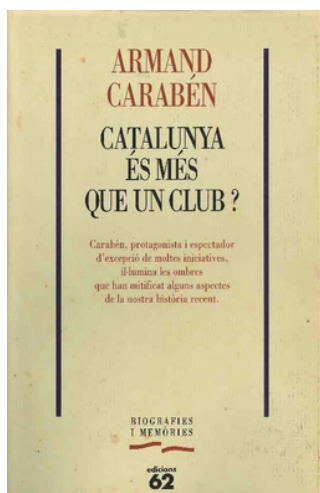
L'esperit crític de Luján es posa de manifest amb el seu tarannà professional,

amb el compromís amb ell mateix i amb la seva manera d'entendre el món, com a bandera.

Va ser un autor prolífic. Com ja s'ha dit anteriorment, afirmava que va escriure més de 25.000 articles, al llarg de més de 50 anys de professió. En tant que persona polifacètica, ell mateix va reconèixer que havia escrit gairebé sobre tot (la llengua catalana, el franquisme, la decadència europea, història, literatura, política general i municipal, gastronomia, ornitologia...). Com a exemples, va fer crítica taurina, arribant a qüestionar l'eminent José María del Cossío, i es va interessar per la boxa. Les seves cròniques dels combats anaven més enllà del fet purament esportiu. Luján cercava en els fets quotidians allò que els entroncava amb els esdeveniments històrics del moment.

La voluntat de denúncia sempre va estar present en la figura de Nèstor Luján. Els exemples més coneguts d'aquest aspecte de la seva figura són els seus articles contra la situació municipal de Barcelona i els publicats a *Destino* sobre la vaga de tramvies de 1951, els quals van contribuir en l'èxit de la protesta. De cadascun dels aspectes abans mencionats n'hi ha una mostra als fons de la biblioteca.

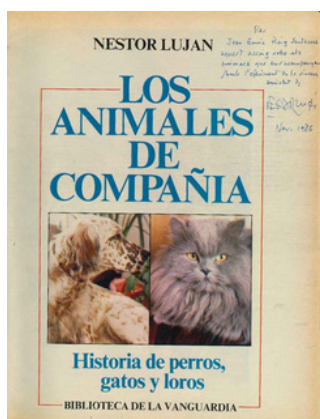
Documents del fons bibliogràfic

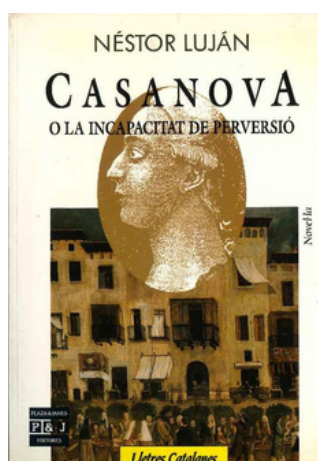
Carabén, Armand. *Catalunya és més que un club?* Pròleg de Nèstor Luján. 1a edició. Barcelona: Edicions 62, 1994. BMVB: Molas/7545

Dickens, Charles. *Canción de Navidad*. Presentació de Nèstor Luján. [Barcelona]: Bruquera, Cop. 1985. BMVB: Molas F/213

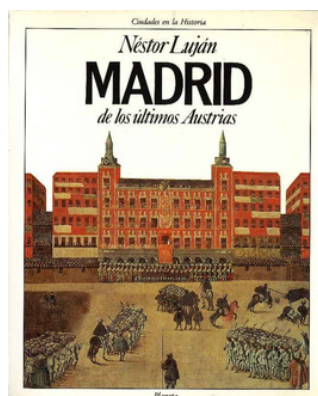
Luján, Nèstor. *Los animales de compañía: historia de perros, gatos y loros*. Barcelona: La Vanguardia, 1983. BMVB: JERS 06305

Luján, Nèstor. *Casanova, o, la incapacitat de perversió*. Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, 1989. BMVB: JERS 03212

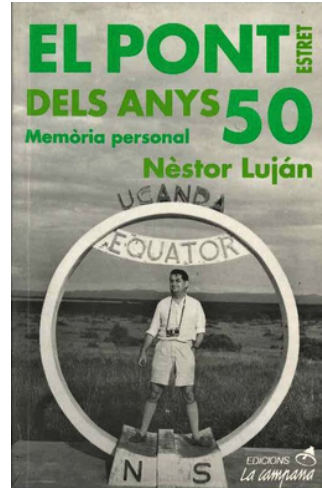
Luján, Nèstor. *España en color*. Barcelona: Cedag, 1979. BMVB: Molas G/162

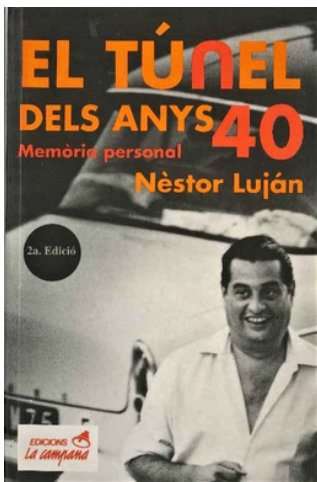
Luján, Nèstor. *Madrid de los últimos Austrias*. Barcelona: Planeta, 1989. BMVB: JERS 03818

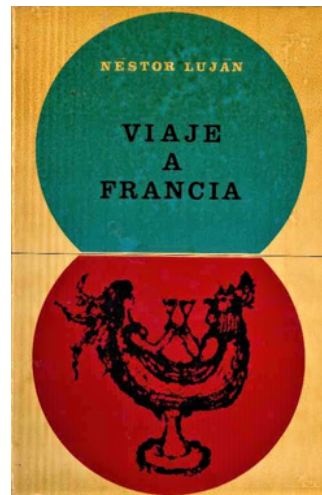
Luján, Nèstor. *Mites, llegendes, creences*. Barcelona: Avui, 1996.
BMVB: Molas/2546

Luján, Nèstor. *El pont estret dels anys 50: memòria personal*. Barcelona: La Campana, 1995.
BMVB: Molas/7306

Luján, Nèstor. *El túnel dels anys 40: memòria personal*. 2a edició. Barcelona: La Campana, 1995.
BMVB: Molas/7279

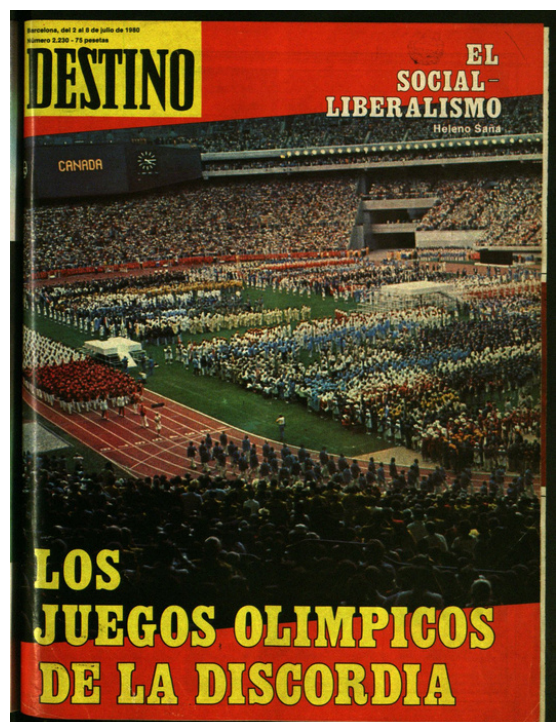

Luján, Nèstor. *Viaje a Francia*. Barcelona: Taber, DL 1968.
BMVB: Molas/7329

NÈSTOR LUJÁN I LA REVISTA DESTINO

La revista *Destino* és una publicació setmanal que s'edita en castellà entre els anys 1937 i 1980. Als inicis es publica a Burgos i a partir de 1939 a Barcelona. Els seus fundadors són Xavier de Salas Bosch i Josep Maria Fontana i Tarrats, juntament amb un grup de catalans vinculats a la Falange Española. Durant la Guerra civil és una via d'expressió dels intel·lectuals catalans refugiats a la zona franquista.

La represa de la publicació a Barcelona és a càrrec de Josep Vergés i Matas i d'Ignasi Agustí, amb el suport de Juan Ramon Masoliver. A Barcelona, *Destino* passa a ser una publicació privada, sense cap vincle jurídic amb Falange, tot i que sí ideològic. En aquesta línia, a principis dels anys 40, la revista esdevé un dels portaveus del franquisme, amb una línia clarament filonazi, anticatalanista i anticomunista. En aquella època, s'hi incorpora Josep Pla. *Destino* esde-

vé una eina de substitució de la cultura catalana i catalanista per una de militarment espanyolista i en llengua castellana.

El 1957, Josep Vergés esdevé l'únic propietari de la revista, la qual en aquella època vira cap a un monarquisme.

Durant l'etapa de Nèstor Luján com a director de la revista (1958-1969), la línia de *Destino* es distancia del franquisme i esdevé un referent liberal, tímidament catalanista i promotor d'una democràcia dins del marc de la monarquia borbònica. Amb un to cultural i qualitat formal elevats, es converteix en un referent per a la burgesia catalana. Aquesta nova línia de la revista li comporta una persecució i la clausura el 1967, per ordre del ministre de Governació, Manuel Fraga Iribarne.

L'any 1975, Jordi Pujol compra la revista i Baltasar Porcel n'assumeix la direcció entre els anys 1975 i 1977, quan passa a dirigir-la Josep Pernau. Després d'entrar en una etapa de decadència, *Destino* es deixa de publicar l'any 1980. El 1985 hi ha un intent de revifar-la, però no acaba d'assolir-ho.

L'any 1943, Nèstor Luján entra a formar part del setmanari *Destino*. Hi comença

com a ajudant del redactor en cap, aleshores Eugeni Nadal, i més endavant passa a fer de redactor. Com a redactor, arriba a tenir dues seccions: una de crítica taurina, “Vuelta al ruedo”, on firma amb el pseudònim Puntillero, i una altra de denúncia del mal estat dels serveis públics de Barcelona, “Al doblar la esquina”.

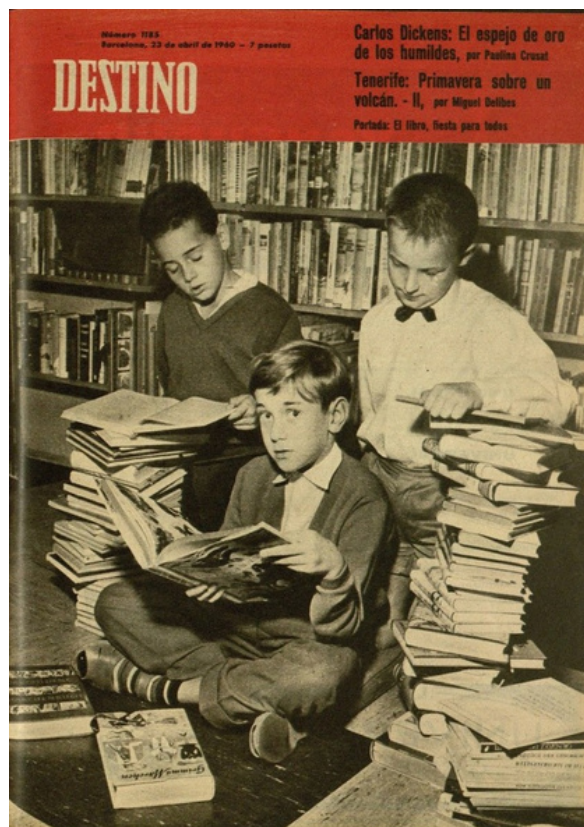
Com hem anat dient, Nèstor Luján dirigeix la revista *Destino*, en una primera etapa, entre els anys 1958 i 1969. Més endavant, i fins el 1975 en serà codirector amb Xavier Montsalvatge.

Durant la primera etapa de Nèstor Luján com a director, la revista s'allunya del franquisme i fa un gir cap a una democràcia monàrquica i cap a un tímid catalanisme. A més a més, aposta per una millora de la qualitat del contingut i del disseny.

Luján també va tenir una secció de gastronomia i viatges, “Coma bien”, la qual signava amb el pseudònim Picwick.

Exemplars del fons bibliogràfic

A la Biblioteca es conserva una bona quantitat d'exemplars de la revista *Destino* d'entre els anys 1939 i 1980. També n'hi ha alguns de posteriors. Aquests exemplars formen part de diferents fons: el propi de la institució, el de Joan Enric Roig Santacana i el de Joaquim Molas.

I TAMBÉ ... GASTRÒNOM

L'any 1963, Néstor Luján comença a escriure una secció setmanal sobre gastronomia a la revista *Destino*. Du el títol «Coma bien» i la signa amb el pseudònim Pickwick. Luján hi escriu sobre la gastronomia a l'estranger, avui coneguda i considerada com a clàssica, burgesa, rica i elaborada.

Luján acaba atresorant una gran quantitat de coneixements al voltant de la gastronomia, a partir de dues activitats que du a terme durant força temps: la investigació sobre la història, els fets i les anècdotes que hi tenen relació i el “treball de camp” que fa com a comensal en taules de restaurants importants de tot el món, els quals han acabat formant part de la llegenda gastronòmica.

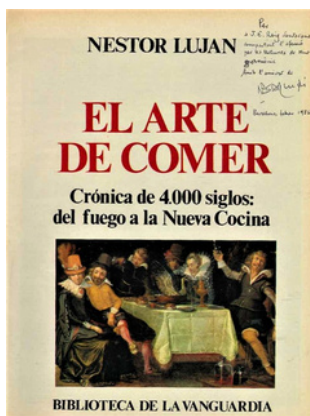
Néstor Luján defensa la sensualitat de la gastronomia i en valora sobretot la cuina autèntica, tant si són plats senzills

o elaborats. Era un admirador del luxe i un amant de la taula, especialment de la sobretaula, la qual afavoreix la conversa i l'amistat.

Aquesta experiència gastronòmica la comparteix amb la seva muller Francesca Esperança Cabau Agut, cuinera de professió, la qual apareix com a coautora d'alguns llibres seus.

Tot aquest bagatge, Néstor Luján l'aplega en diverses obres, més d'una vintena, d'entre les quals destaquen: *Historia de la gastronomía* (1988), *Carnet de ruta* (1982), *Las recetas de Pickwick* (1969), *Vint segles de cuina a Barcelona* (1993) i *Diccionari Luján de gastronomia catalana* (1990).

Documents del fons bibliogràfic

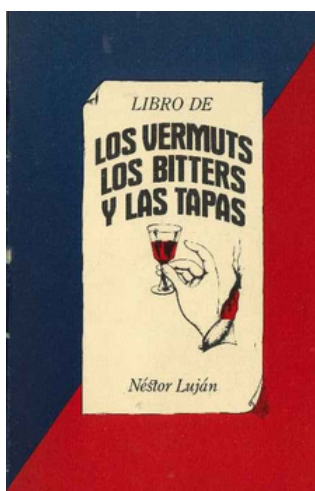
Luján, Néstor. *El arte de comer: crónica de 4.000 siglos, del fuego a la nueva cocina*. Barcelona: La Vanguardia, 1983. BMVB: G 1550

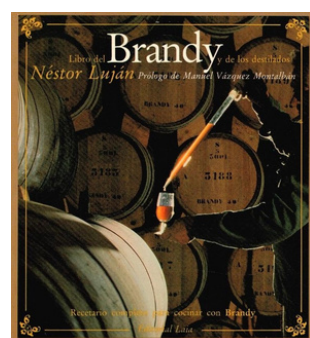
Luján, Néstor; Tin Luján. *La cocina moderna en Cataluña = La cucina moderna a Catalunya*. Edició bilingüe. Madrid: Espasa-Calpe, 1985. BMVB: G 2286

Luján, Néstor. *Historia de la gastronomía*. Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, DL 1988. BMVB: G 1493

Luján, Néstor. *Libro de los vermutts, los bitters y las tapas*. Edició d'Elisa Rando. Barcelona: l'autor, 1977. BMVB: G 1637

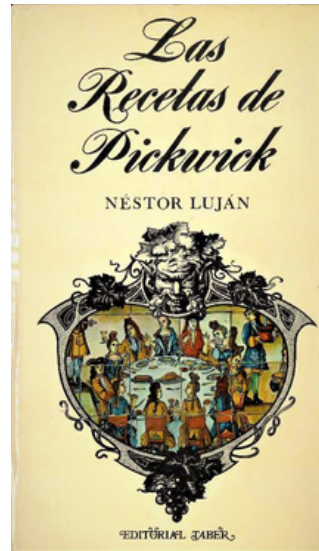
Luján, Néstor. *Libro del brandy y de los destilados*. Barcelona: Laia, 1985. BMVB: G 2278

Luján, Néstor. *El menjar*. Barcelona: Dopesa 2, 1979. BMVB: G 1017

Luján, Néstor. *Nuevas recetas de Pickwick*. [Barcelona]: Taber, DL 1970.
BMVB: G 1481

Luján, Néstor. *Las recetas de Pickwick*. Barcelona: Taber, DL 1969.
BMVB: G 1482

Luján, Néstor; Luigi Bettonica. *Teoría y anécdota de la gastronomía*. Pamplona: Salvat, cop. 1974.
BMVB: G 1522

LA VITRINA

AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú

BIBLIOTECA
MUSEU
VÍCTOR
BALAGUER
VILANOVA I LA GELTRÚ